მანანა ელბაქიძე

მწვანე ნარგავების ხარისხობრივ შეფასებაზე დასკვნის გამცემი
უფლებამოსილი ფიზიკური პირი/ექსპერტი

მწვანე ნარგავების ხარისხობრივი შეფასების საექსპერტო დასკვნა №342

ქ. თბილისი 15.10.2021

ობიექტის მისამართი: ქალაქი თბილისი, ნონა გაფრინდაშვილის ქუჩა, №19
ობიექტის საკადასტრო კოდი: 01.12.08.039.129
ობიექტის მესაკუთრე: შპს „ზოდი პლიუსი“
საფუძველი: დამკვეთის მომართვა მწვანე ნარგავების ხარისხობრივი შეფასების თაობაზე.
შეფასებული მწვანე ნარგავების რაოდენობა: 17
საკვლევი ობიექტის ფართობი: 3276 მ²
რელიეფი: ვაკე
კვლევის ჩატარების მეთოდი: ვიზუალური და ტაქსონომეტრიული გაზომვები.

საექსპერტო დასკვნას თან ახლავს **არსებული სიტუაციური ფოტოსურათები.**

#	მცენარის ქართული და ლათინური სახელწოდებები	სასიცო-ცხლო ფორმა	დიამეტრი ფესვის ყელიდან 10 სმ სიმაღლე-ზე (სმ)	სიმაღლე მ H	მცენარის ზოგადი მდგომარეობა	შენიშვნა
1.	ხემყრალა, აილანთუსი Ailanthus altissima	ხე	5	2,5	ჯანსაღი	დასაშვებია გადარგვა.
2.	ხემყრალა, აილანთუსი Ailanthus altissima	ხე	21	10	ჯანსაღი	დასაშვებია გადარგვა.
3.	ხემყრალა, აილანთუსი Ailanthus altissima	ხე	10-30	11	ჯანსაღი, მრავალღეროიანი	გადარგვას არ ექვემდებარება
4.	ხემყრალა, აილანთუსი Ailanthus altissima	ხე	24	10	ჯანსაღი	დასაშვებია გადარგვა.
5.	მარადმწვანე კვიპაროსი, ფ.ჰორიზონტალური Cupressus sempervirens, f.horizontalis	ხე	32	12	ჯანსაღი	გადარგვას არ ექვემდებარება
6.	მარადმწვანე კვიპაროსი, ფ.ჰორიზონტალური Cupressus sempervirens, f.horizontalis	ხე	26	11	ჯანსაღი	გადარგვას არ ექვემდებარება
7.	მარადმწვანე კვიპაროსი, ფ.ჰორიზონტალური Cupressus sempervirens,	ხე	34	13	ჯანსაღი	გადარგვას არ ექვემდებარება

პ/ნ 01019021760. მისამართი: თბილისი, მუხიანი, I-V-V-93; mob.: 599 739 834; e-mail: manana.elbakidze@gmail.com

	f.horizontalis					
8.	მარადმწვანე კვიპაროსი, ფ.ჰორიზონტალური Cupressus sempervirens, f.horizontalis	ხე	37	11	ჯანსაღი	გადარგვას არ ექვემდებარება
9.	მარადმწვანე კვიპაროსი, ფ.ჰორიზონტალური Cupressus sempervirens, f.horizontalis	ხე	40	14	ჯანსაღი	გადარგვას არ ექვემდებარება
10.	ლეღვი Ficus carica	ხე	5-8	4	ჯანსაღი, მრავალღეროიანი	დასაშვებია გადარგვა ან მოჭრა
11.	თუთა Morus alba	ხე	3-10	5	ჯანსაღი	დასაშვებია გადარგვა
12.	თუთა Morus alba	ხე	14	4,5	ჯანსაღი	დასაშვებია გადარგვა
13.	თუთა Morus alba	ხე	10-15	5	ჯანსაღი, მრავალღეროიანი	დასაშვებია გადარგვა
14.	ხემყრალა, აილანთუსი Ailanthus altissima	ხე	10	4	ჯანსაღი	დასაშვებია გადარგვა
15.	ხემყრალა, აილანთუსი Ailanthus altissima	ხე	14	7	ჯანსაღი	დასაშვებია გადარგვა
16.	ხემყრალა, აილანთუსი Ailanthus altissima	ხე	16	8	ჯანსაღი	დასაშვებია გადარგვა
17.	ხემყრალა, აილანთუსი Ailanthus altissima	ხე	17	8	ჯანსაღი, ამონაყარით.	დასაშვებია გადარგვა

ხარისხობრივად შეფასებული 17 მწვანე ნარგავიდან

3 ძირი მიეკუთვნება **მაღალი ღირებულების ჯგუფის მცენარეებს:**

№11 თუთა - Morus alba
№12 თუთა - Morus alba
№13 თუთა - Morus alba

კერძო საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე **მაღალი ღირებულების ჯგუფის მცენარეების** მოჭრა-გადარგვა საჭიროებს ქ. თბილისის მერიის გარემოს დაცვის სამსახურის სპეციალურ ნებართვას (ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2017 წლის 19 მაისის #10-40 დადგენილება **„ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის წესის დამტკიცების შესახებ“** ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2014 წლის 12 დეკემბრის #17-55 დადგენილებაში ცვლილებების შეტანის თაობაზე); ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2018 წლის 16 თებერვლის #13-33 დადგენილება „ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის წესის დამტკიცების შესახებ“ ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2014 წლის 12 დეკემბრის No17-55 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე).

8 ძირი მიეკუთვნება **დაბალი ღირებულების ჯგუფის მცენარეებს:**

№1 ხემყრალა, აილანთუსი – Ailanthus altissima
№2 ხემყრალა, აილანთუსი – Ailanthus altissima
№3 ხემყრალა, აილანთუსი – Ailanthus altissima

№4 ხემყრალა, აილანთუსი – Ailanthus altissima
№14 ხემყრალა, აილანთუსი – Ailanthus altissima
№15 ხემყრალა, აილანთუსი – Ailanthus altissima
№16 ხემყრალა, აილანთუსი – Ailanthus altissima
№17 ხემყრალა, აილანთუსი – Ailanthus altissima

კერძო საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე **დაბალი ღირებულების ჯგუფის მცენარეების** მოჭრა-გადარგვა საჭიროებს ქ. თბილისის მერიის გარემოს დაცვის სამსახურის სპეციალურ ნებართვას (ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2017 წლის 19 მაისის #10-40 დადგენილება **„ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის წესის დამტკიცების შესახებ“** ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2014 წლის 12 დეკემბრის #17-55 დადგენილებაში ცვლილებების შეტანის თაობაზე); ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2018 წლის 16 თებერვლის #13-33 დადგენილება „ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის წესის დამტკიცების შესახებ“ ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2014 წლის 12 დეკემბრის No17-55 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე).

5 ძირი მიეკუთვნება **მარადმწვანე წიწვოვანი ჯგუფის მცენარეებს:**

№5 მარადმწვანე კვიპაროსი, ფ.ჰორიზონტალური - Cupressus sempervirens, f.horizontalis
№6 მარადმწვანე კვიპაროსი, ფ.ჰორიზონტალური - Cupressus sempervirens, f.horizontalis
№7 მარადმწვანე კვიპაროსი, ფ.ჰორიზონტალური - Cupressus sempervirens, f.horizontalis
№8 მარადმწვანე კვიპაროსი, ფ.ჰორიზონტალური - Cupressus sempervirens, f.horizontalis
№9 მარადმწვანე კვიპაროსი, ფ.ჰორიზონტალური - Cupressus sempervirens, f.horizontalis

კერძო საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე **მარადმწვანე წიწვოვანი ჯგუფის მცენარეების** მოჭრა-გადარგვა საჭიროებს ქ. თბილისის მერიის გარემოს დაცვის სამსახურის სპეციალურ ნებართვას (ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2017 წლის 19 მაისის #10-40 დადგენილება **„ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის წესის დამტკიცების შესახებ“** ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2014 წლის 12 დეკემბრის #17-55 დადგენილებაში ცვლილებების შეტანის თაობაზე); ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2018 წლის 16 თებერვლის #13-33 დადგენილება „ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის წესის დამტკიცების შესახებ“ ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2014 წლის 12 დეკემბრის No17-55 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე).

1 ძირი მიეკუთვნება **ხილ-კენკროვანი ჯგუფის მცენარეებს:**

№10 ლეღვი - Ficus carica

კერძო საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე **ხილ-კენკროვანი ჯგუფის მცენარეების** მოჭრა-გადარგვა არ საჭიროებს ქ. თბილისის მერიის გარემოს დაცვის სამსახურის სპეციალურ ნებართვას (ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2017 წლის 19 მაისის #10-40 დადგენილება **„ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის წესის დამტკიცების შესახებ“** ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2014 წლის 12 დეკემბრის #17-55 დადგენილებაში ცვლილებების შეტანის თაობაზე); ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2018 წლის 16 თებერვლის #13-33 დადგენილება „ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის წესის დამტკიცების შესახებ“ ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2014 წლის 12 დეკემბრის No17-55 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე).

მერქნიანი მცენარეების გადარგვის მეთოდოლოგია და შემდგომი მოვლა

გადარგვა ხორციელდება არასავეგეტაციო პერიოდში, გვიან შემოდგომას, ან ზამთრის მიწურულს და ადრე გაზაფხულზე, წვენის ჩადგომამდე და კვირტების დაბერვამდე. ამ პერიოდში მცენარე ყველაზე ნაკლებმგრძნობიარეა გარეგანი ფაქტორების მიმართ

მცენარე აუცილებლად მიწის კოშტით (კომით) უნდა გადაირგოს. ის ამოღებულ უნდა იქნას იმ მიწის მასასთან ერთად, რომელშიც იზრდება. ამასთან აუცილებელია კომის მინიმალური დასაშვები ზომების დაცვა, რათა არ მოხდეს ფესვთა სისტემის დაზიანება.

კომის ზომებთან დაკავშირებით შეიძლება შემდეგი კანონზომიერებებით სარგებლობა: კომის დიამეტრი 10-ჯერ უნდა აღემატებოდეს 0,2 მ სიმაღლეზე ხის დიამეტრს. კომის სიმაღლე დამოკიდებულია ფესვთა სისტემის კომპაქტურობაზე. თუ გადარგვისას მცენარე დაკარგავს ფესვების 20-25%-ზე მეტს, მას გადარჩენის შანსი საგრძნობლად უმცირდება. ხოლო თუ წიწვოვან მცენარეს ფესვთა სისტემა გაუშიშვლდა, მისი გახარება შეუძლებელი გახდება. ის ხეები, რომლებმაც გადარგვისას ფესვების ნაწილი დაკარგეს, საკმაოდ დიდხანს ავადმყოფობენ. მათი ნაზარდი პირველ წელს შეიძლება მხოლოდ 5-10 სმ-ის ფარგლებში იყოს, მომდევნო წელს - ცოტა მეტი. ამ დროს მათი მოვლისადმი წაყენებული მოთხოვნები იზრდება: საჭირო ხდება უფრო ხშირი რწყვა და შესხურება, რაც თავის მხრივ ზრდის სოკოვანი დაავადებების წარმოშობის ალბათობას.

სარგავი ორმო მინიმუმ 30-35 სმ-ით უნდა აღემატებოდეს კომს. ეს სივრცე საჭიროა წინასწარ მომზადებული მიწის ნაზავის ჩასაყრელად. ღეროსა და ტოტებზე ჭრილობები მუშავდება ბაღის მალამოთი. ხე რომ ახალ ადგილს უკეთ შეეგუოს, საჭიროა საფუძვლიანი გასხვლა.

დიდი ზომის წიწვოვანი მცენარეების გადარგვისას აუცილებელია ისეთივე სივრცითი ორიენტაციის დაცვა (ჩრდილოეთი-სამხრეთი), როგორიც მას ჰქონდა პირვანდელ ადგილზე,

დიდი ზომის ხეების ამოღება და ჩარგვა ხორციელდება სპეციალური ტექნიკით, ამწის გამოყენებით.

აქტიური ვეგეტაციისა და ყვავილობის დროს არაა სასურველი 3 მ-ზე მაღალი წიწვოვნების და 4 მ-ზე მაღალი ფოთლოვნების გადარგვა.

გადარგვის შემდეგ აუცილებელია მცენარის საგულდაგულო მოვლა: პირველ რიგში უხვი და რეგულარული რწყვა, ფესვთა სისტემის ზრდის სტიმულიატორით დამუშავება და დამატებითი კვება.

ამოღებულ მცენარეებზე მოქმედებს მთელი რიგი ფაქტორები: გამოშრობა, მზის დასხივება, მექანიკური დაზიანება, ფიზიოლოგიურად მნიშვნელოვანი ფესვების ნაწილის დაკარგვა, რის შედეგადაც ირღვევა თანაფარდობა „ფესვთა სისტემა - მიწისზედა ნაწილი“, რაც იწვევს წყლის ბალანსის ცვლილებას და მცენარის ფიზიოლოგიური სტაბილურობის შეცვლას.

სარგავ ორმოებს ამზადებენ 6-10 დღით ადრე. ორმოს კედლები და ფსკერი გულდასმით სწორდება და სუფთავდება. ფსკერი ფხვიერდება 15-20 სმ სიღრმეზე, იყრება ნოყიერი ნაზავი 10-25 სმ სისქეზე. დასარგავი მცენარის ცენტრირებისათვის ორმოს ცენტრი ინიშნება პატარა პალოთი.

ნოყიერი მიწა წინასწარ უნდა იქნას შემოტანილი. მისი რაოდენობა დამოკიდებულია არსებული გრუნტის შემადგენლობაზე. უნაყოფო გრუნტი 100%-თ უნდა განახლდეს. მისი მოცულობა უდრის სარგავი ორმოს მოცულობას მინუს კომის მოცულობა.

კეთდება ხრეშის დრენაჟის ფენა 20-25 სმ-ზე. სარგავი ორმოს მომზადების შემდეგ იზომება ორმოს პარამეტრები და ფესვის ყელის სიმაღლე, ამ დროს გათვალისწინებული უნდა იქნას მიწის დაჯდომის ფაქტორიც.

ხის ორმოში მოთავსების შემდეგ ორმო თანდათანობით ივსება გრუნტით: მიწა ჯერ კომის ქვეშ იტკეპნება, შემდეგ კი თანდათანობით ზემოთ იმგვარად, რომ ცარიელი ადგილები არ დარჩეს. ხის გამაგრებისას უნდა მოხდეს სპეციალური ვერტიკალური სადრენაჟე არხების ფორმირება, რომლებიც მომავალში ხის ფესვებს ჰაერითა და ტენით უზრუნველყოფენ.

ამის შემდეგ ხე მაგრდება სპეციალური დამჭიმებით. მათი მოხსნა შესაძლებელი იქნება 2-3 წლის შემდეგ, როცა მიწა მთლიანად დაჯდება და ფესვები მთლიანად შეეზრდება გარემო ნიადაგს. დროდადრო შეიძლება საჭირო გახდეს დამჭიმებისთვის ადგილის მონაცვლება,

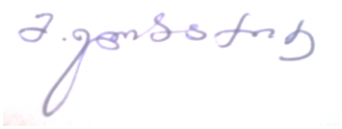
ღეროს გარშემო ყრიან მულჩს. რწყვა უნდა ჩატარდეს 4-5 დღეში ერთხელ. ამისთვის საუკეთესო დროა დილა - 11 საათამდე და საღამო -6 საათის შემდეგ, ხოლო წყლის ტემპერატურა 15-20^0.

ახალ ადგილთან შესაგუებლად აუცილებელია ზრდის ბიოსტიმულატორების (ჰეტეროაუქსინი, კორნევინი, ჰერბამინი, ბიოპლექსი) გამოყენება - ეს ხელს უწყობს მცენარის სწრაფ აკლიმატიზაციას და ფესვების ახალი მასის წარმოქმნას.

ჯამების გაფხვიერება და მულჩირება გამოიყენება ნიადაგის აერაციის გასაუმჯობესებლად. ამ დროს ჟანგბადი უკეთ აღწევს ფესვთა სისტემამდე.

ფოთლოვანი ხეების გადარგვის პირველ წელს აუცილებელია სანიტარული სხვლა, რომელიც სეზონის განმავლობაში შეიძლება რამდენჯერმე განმეორდეს, რადგან ცალკეული ტოტების ხმობა აღინიშნება მთელი წლის განმავლობაში.

შემსრულებელი,

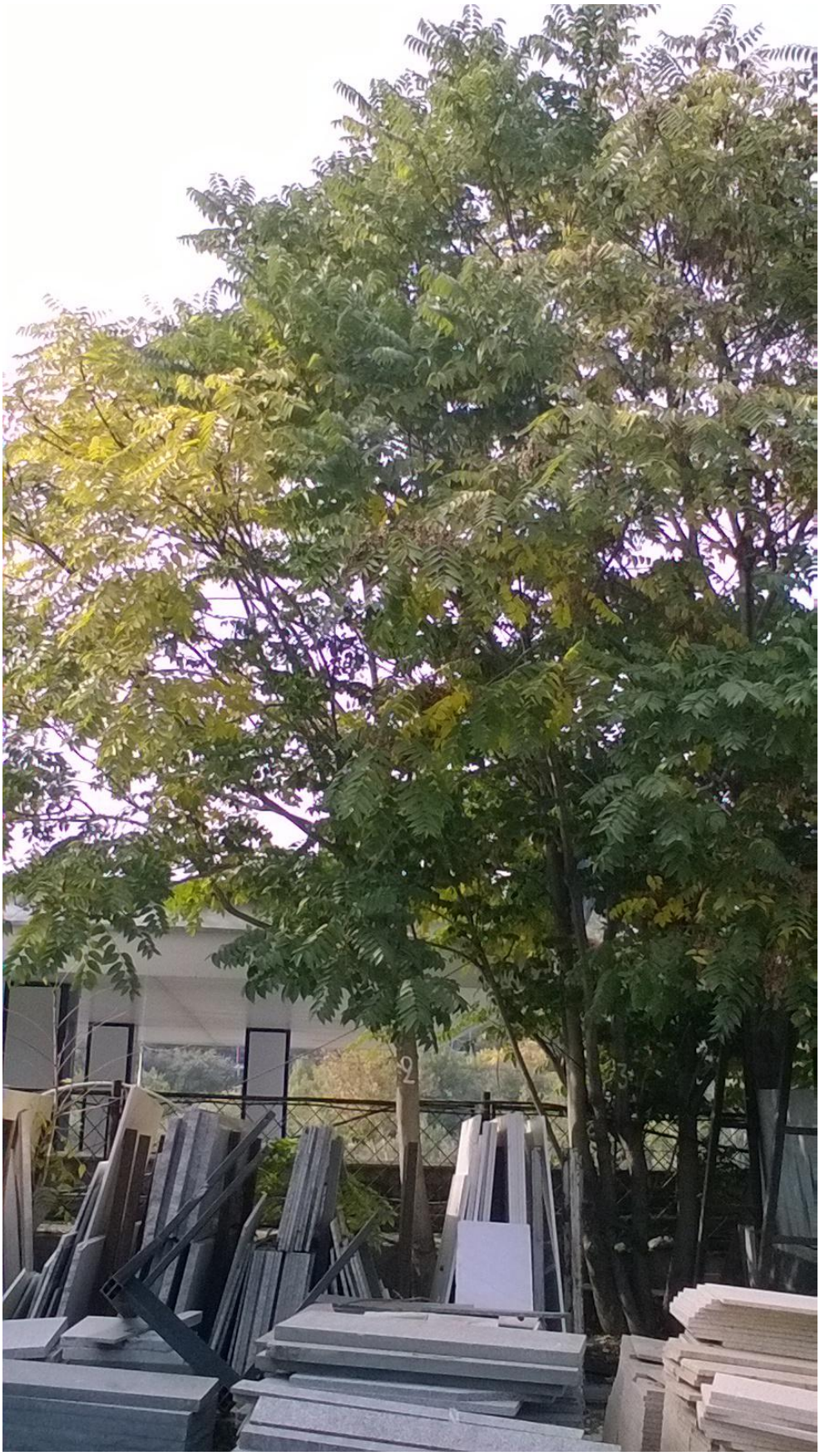
ექსპერტი მანანა ელბაქიძე

არსებული სიტუაციური ფოტოსურათები

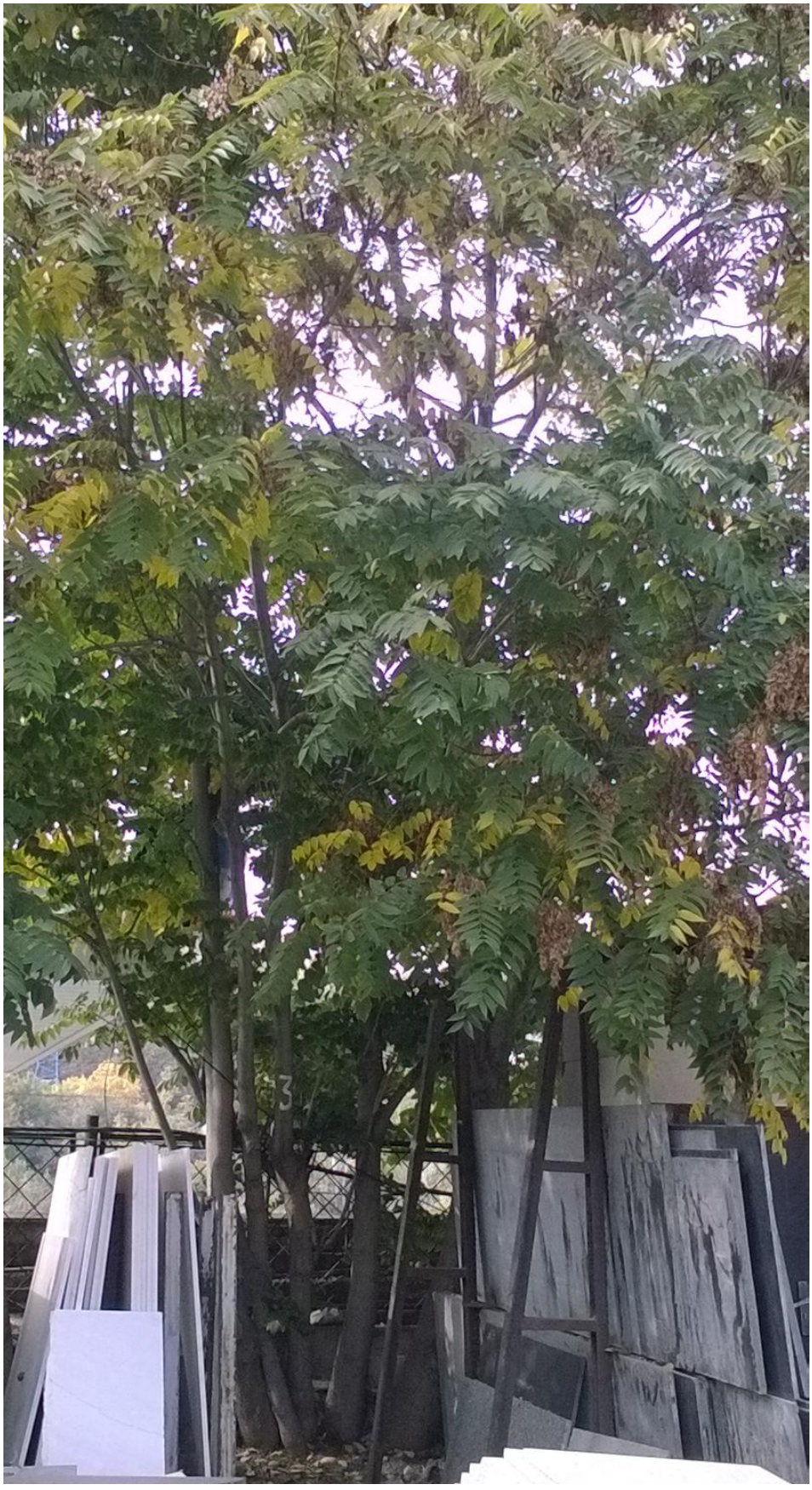
№1 ხემყრალა, აილანთუსი – Ailanthus altissima

№2 ხემყრალა, აილანთუსი – Ailanthus altissima

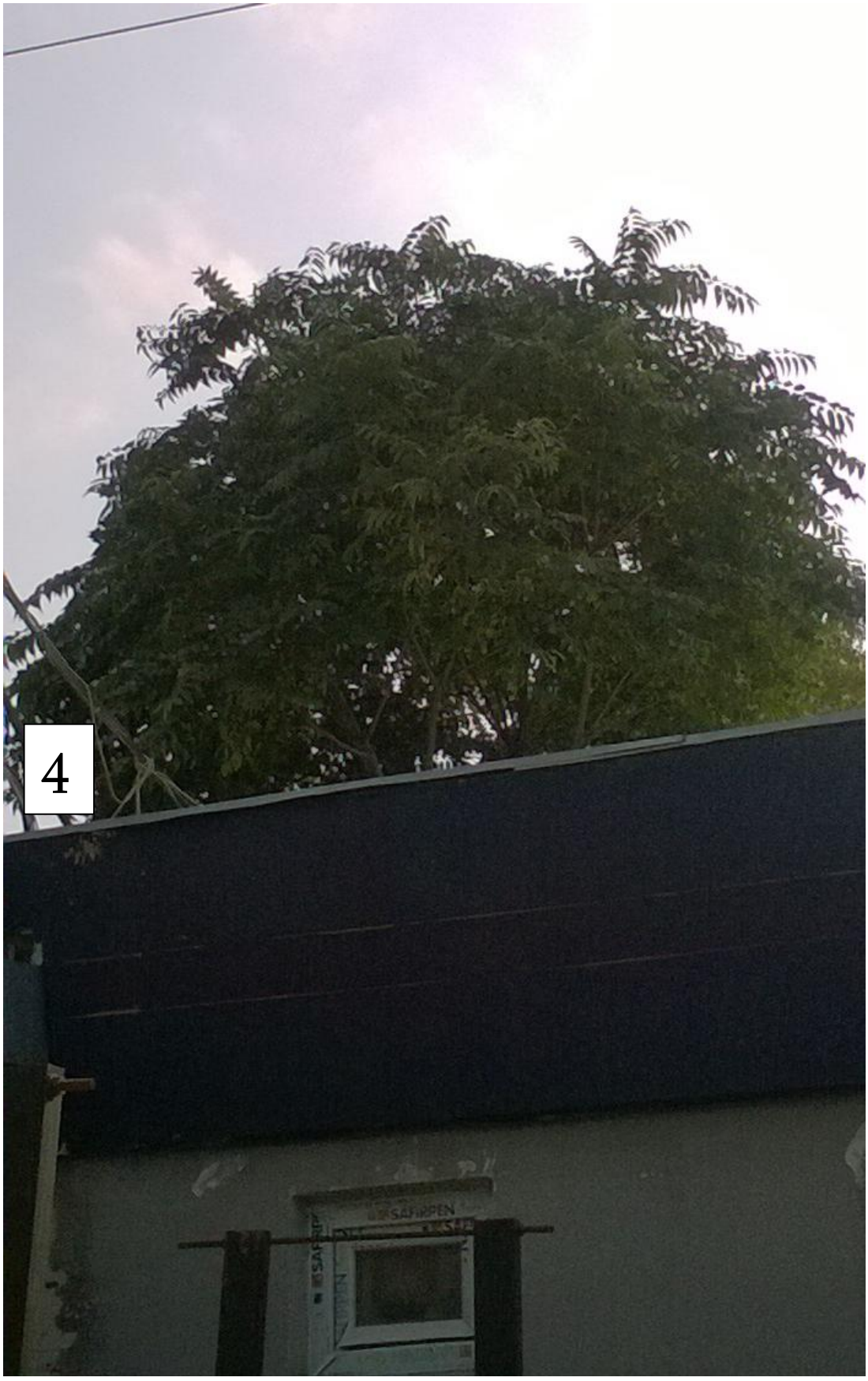

№3 ხემყრალა, აილანთუსი – Ailanthus altissima

№4 ხემყრალა, აილანთუსი – Ailanthus altissima

(ხის ღერო მოქცეულია წაგებობათა კედლებს შორის)

№5 მარადმწვანე კვიპაროსი, ფ.ჰორიზონტალური - Cupressus sempervirens, f.horizontalis

№6 მარადმწვანე კვიპაროსი, ფ.ჰორიზონტალური - Cupressus sempervirens, f.horizontalis

№7 მარადმწვანე კვიპაროსი, ფ.ჰორიზონტალური - Cupressus sempervirens, f.horizontalis

(ხის ღერო მოქცეულია ფარდულის სახურავის ქვეშ)

№8 მარადმწვანე კვიპაროსი, ფ.ჰორიზონტალური - Cupressus sempervirens, f.horizontalis

(ხის ღერო მოქცეულია ფარდულის სახურავის ქვეშ)

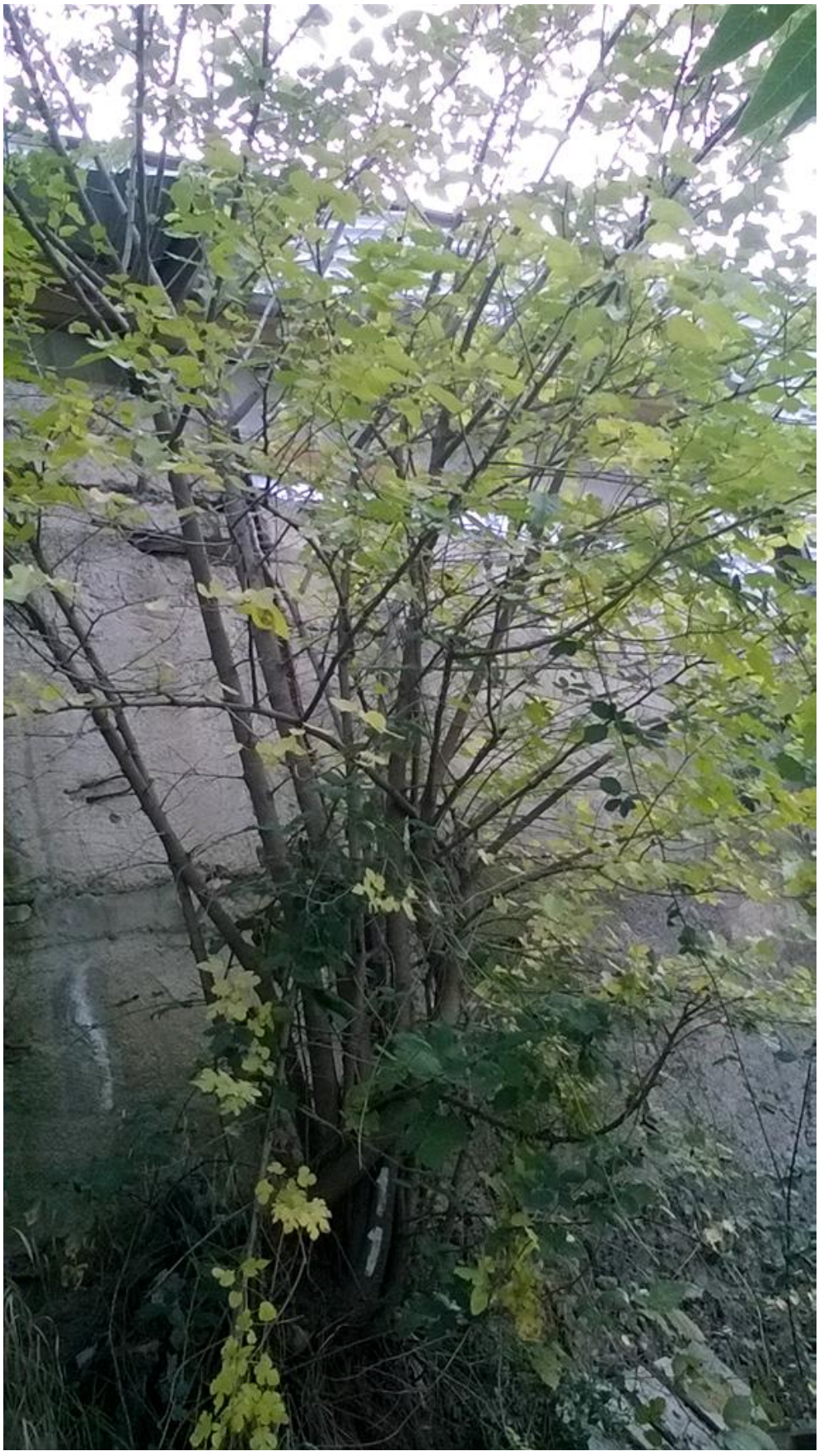
№9 მარადმწვანე კვიპაროსი, ფ.ჰორიზონტალური - Cupressus sempervirens, f.horizontalis

№10 ლეღვი - Ficus carica

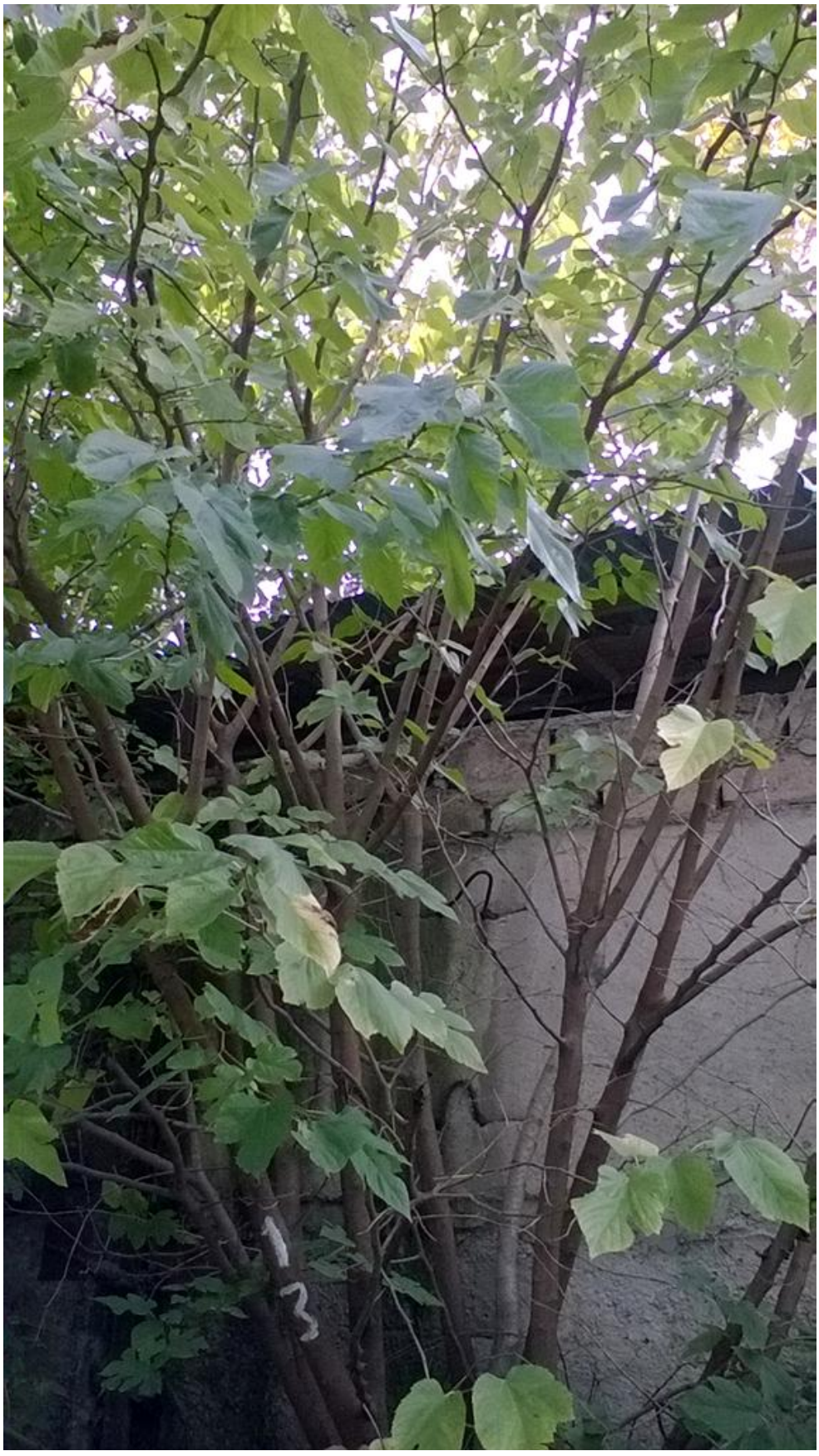
№11 თუთა - Morus alba

№12 თუთა - Morus alba

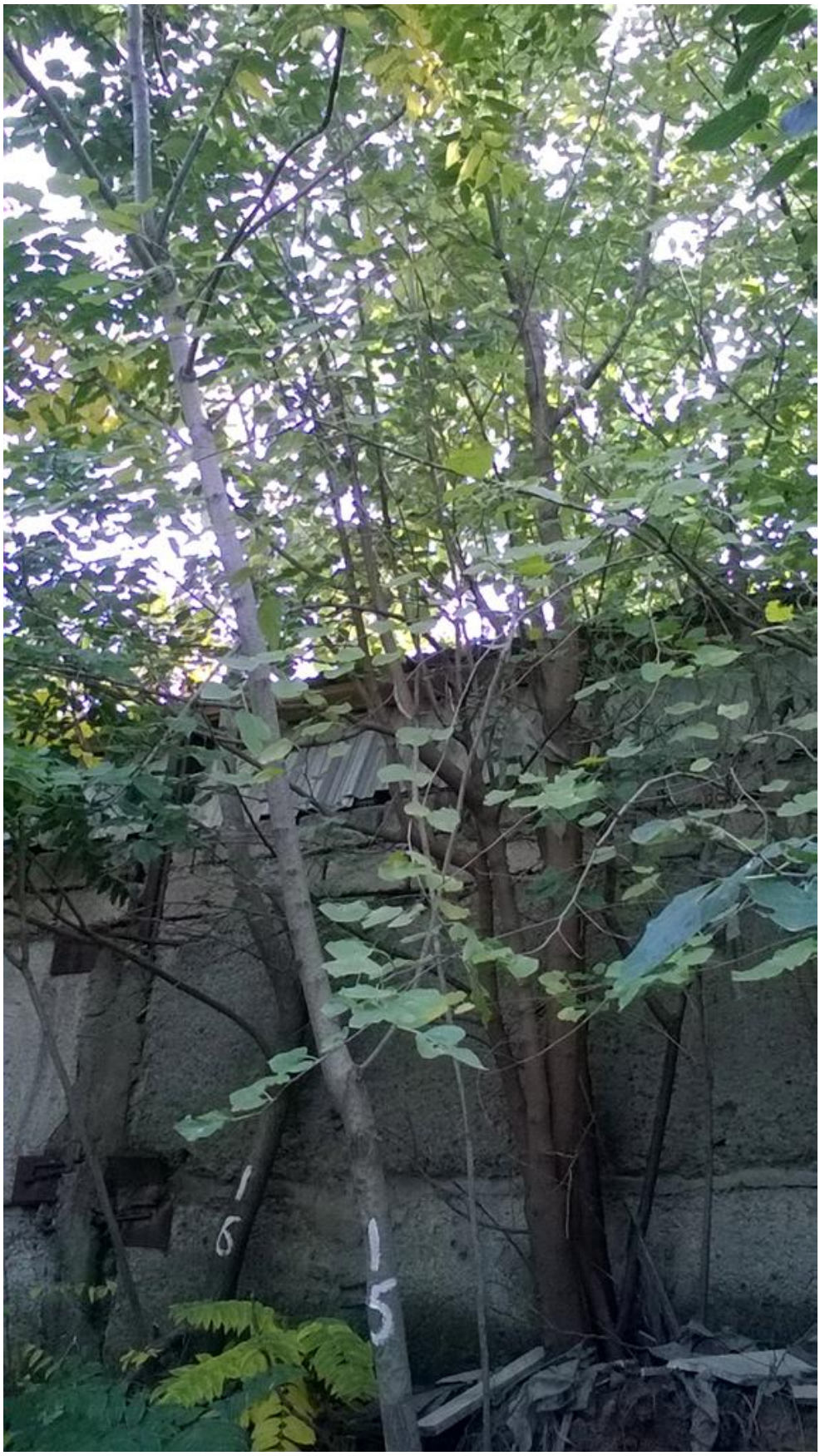
№13 თუთა - Morus alba

№14 ხემყრალა, აილანთუსი – Ailanthus altissima

№15 ხემყრალა, აილანთუსი – Ailanthus altissima

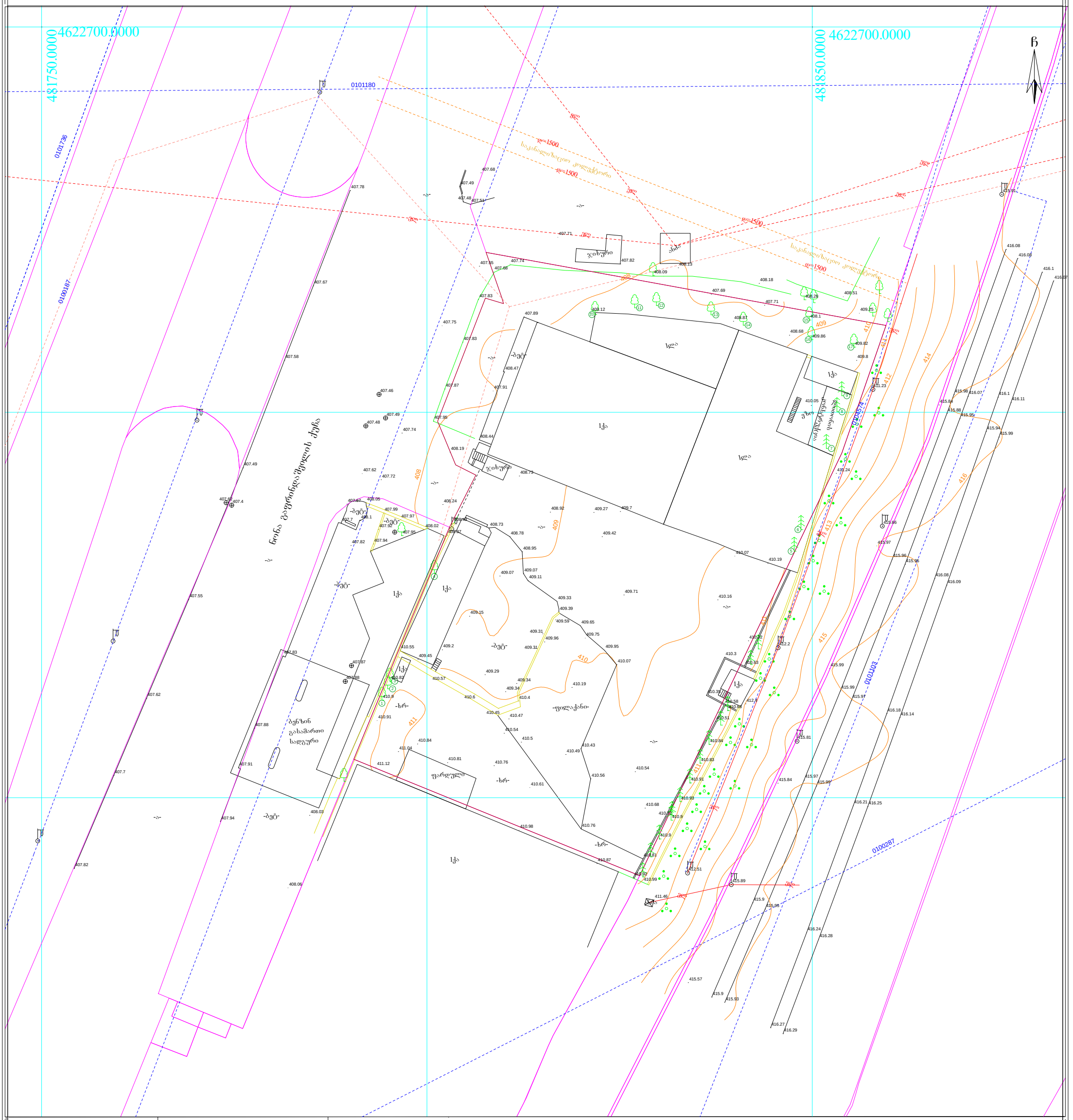
№16 ხემყრალა, აილანთუსი – Ailanthus altissima

№17 ხემყრალა, აილანთუსი – Ailanthus altissima

ტოპო გეგმა

4622700.0000
481750.0000
4622700.0000
481850.0000
0101180
0101736
0100187
0100103
0100287
ნონა გაფრინდაშვილის ქუჩა
-ბეტ-
-ხრ-
-ფილაქანი-
ჭიხური
ფარდული
გვ
ელ
ტელ
ტრანსფორმატორული ქვეწარმავალი
ბეტონის ბოძი
ელ. ბოძი
ელ. ხაზი
ტელ. ხაზი
ბეტონის ღობე
ხის ღობე
ლიანდაგი
ასფალტის გზა
გრუნტის გზა
ბეტონის გზა
ბეტონის ფილა
ბაქანი
ბაქნის ნაწილი
ბაქნის ნაწილი
ბაქნის ნაწილ